

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

Conform regulamen. de a-
tecare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938

ABONAMENTE

Pe un an 250 Lei
Pe 6 luni 150 Lei
Pentru străinătate 750 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Mai sunt și inimi bune

(+) Vremuri ca cele de azi înpietresc inimile. Mizeriile momentului, și temerea de viitor, mai ales pentru omul mic de suflet, sunt sfetnice sumbre. Într-o astfel de lume stăpânește crivățul cu suflarea lui ce îngheață florile dalbe ale milosteniei creștine. Chiar și cei cari au mai mult decât le este de lipsă, strâng baierile pungilor și zăvorăsc ușile hambarelor, ascultând de legea junglei: Grijească-și fiecare capul cum îl ajută glagoria, și cum poate! Cei nevolnici, sau neajutorați, piară!

Sunt însă și lumini în noapte și focuri în iarnă grea. Și ne bucurăm când ne este dat să le semnalăm. E și aceasta o întărire a nădejzilor de mai binele ce o să vină. Căci nu-i sortit pieririi un neam ce numără între fiii săi inimi nobile ca cele despre cari aducem vorba numai decăt.

1. În urma propunerii ministrului Afacerilor Interne, d. Mareșal Antonescu a dispus citarea, ca exemplu pe Națiune, a soților Elena și Dr. Ernest Ene, moșieri în Muncelul de Sus (jud. Roman). Pe răbojul binefacerilor acestei perechi creștine se încrestează: reconstruirea primăriei, școlii, bisericii vechi și noi, și a clopotniței; construirea și înzestrarea cu toate cele necesare unui cămin cultural, cantină școlară, dispensar medical, baie comunală, 12 gospodării sătești cu locuințe și grajduri model, dăruite la 12 gospodari; apoi: 3 vaci și un cal dăruite sătenilor mobilizați; lemne așezămintelor înființate de cei doi soți și la 30 de familii, zilnic hrană la 30 copii săraci și îmbrăcăminte.

2. Grebenișul nostru a văzut și el de sărbătorile Crăciunului din acest an un gest de o impresionantă marimozitate: d. Gh. Maior, fost prefect de Tg. Mureș, acum refugiat la moșia sa din pomenita comună, a împărțit, dintr'al său, cu dragă inimă, 2 vagoane lemne de foc, făină de grâu, mere și vin la 30 familii sărace, ca să se bucure și ele de Nașterea Mântuitorului.

3. Academia Română a acordat anul acesta premiul de virtute Mavrogheni (100.000 Lei) unui tânăr muncitor, Burcea, orfan și — tată de familie. Cazul se prezintă așa: Acestui tânăr îi mor părinții unul după altul. Băiat de 19 ani, rămâne dânsul să poarte grija celor cinci frațiori mai mici, (cel din urmă n'are nici 7 ani). Pentru toți aceștia „el ține locul de tată, care trebuie să aducă îndeajunsă pâine în casă; de mamă, care trebuie să dea mângâierea”. (I. Simionescu). Și asta unde? La periferia Bucureștilor, fără șfatul mamei, fără ceva lumină deosebită a cărții, căci n'a avut parte să învețe nu știu cât. Izolat de lumea vârstnicilor porniți spre petreceri, dânsul muncește din greu, crușă, își trage și dela gură, ca să ajungă tututor.

Da: mai sunt și inimi bune, har Dom-

Taină străină văd...

de Alexandru Todea

Despre întruparea lui Isus *Simbolul atanasian* are următoarele definiții clare și precise:

„... e necesar pentru mântuirea veșnică, să mai creadă cu tărie și întruparea Domnului nostru Isus Hristos. Este deci credința dreaptă, ca să credem și să mărturisim, că Domnul nostru Isus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, e' e Dumnezeu și om. Dumnezeu este din substanța Tatălui, născut din vecie, și om este din substanța mamei, născut în lume. Perfect Dumnezeu și perfect om, constând din suflet rațional și trup omenesc. Egal Tatălui după divinitate, mai mic decât Tatăl după umanitate. Care, cu toate că e Dumnezeu și om, totuși nu-s doi ci un Hristos. Unul, însă nu prin trecerea divinității în trup, ci prin luarea umanității în Dumnezeu. Unul absolut, nu prin confuzia substanței, ci prin unitatea persoanei. Căci precum sufletul, rațional și carnea sunt un om: așa Dumnezeu și omul e un Hristos. — Care a pățimit pentru mântuirea noastră”.

Aceste definiții constituie abecedarul întrupării, care și-a găsit mintea cea mai ascuțită, pentru analiza misterului neștiut de ingeri, în sfântul Toma din Aquino, care în a sa „*Summa Theologica*” i-a consacrat cea mai sublimă parte compusă din 60 chestiuni și 34) articole (Pars 3-a, Qu. I, ad LX).

Toți comentatorii Doctorului ingeresc afirmă, că fără o asistență divină cu greu s'ar explica lumina pe care sfântul Toma a primit-o și cu ajutorul căreia a pătruns ca nimeni altul misterul întrupării. A și lucrat ca nimeni altul. În atitudine de rugăciune. În genunchi. Biblioteca Dominicanilor din Roma vorbește. Manuscrisele despre Cuvântul întrupat păstrează urmele lacrimilor vărsate de acest uriaș, gândindu-se la umilința Fiului lui Dumnezeu, iar când i-se părea că puterile îl părăsesc și nu mai poate scrie, rostea *Ave Maria*. Dovadă sunt marginile manuscriselor cari alătura de articolele cele mai grele și mai speculative conțin de nenumărate ori: *Ave Maria*.

Cu ajutorul Mariei, cunoscătoarea secretelor lui Isus, gânditorul evului mediu a reu-

nului. Unele le cunoaștem. Cele mai multe însă, fără îndoială, sunt cunoscute doar Celui de sus. Și asta-i mare mângâiere pentru noi în zile de cumplită urgie ca cele de azi: Tatăl Milelor, din iubire față de plinitorii poruncii celei mari a Fiului său, își va revărsa din belșug darurile sale asupra întregului neam care i-a odrăslit pe aceia, și în sânul cărui aduc prinosul jertfei.

șit să înlăture întrucâtva vâlul de pe chinuitoarea întrebare: cum a putut Dumnezeu să-și ieie în așa fel umanitatea încât să fie două naturi într-o singură persoană? Geniul sf. Toma — zice Mons. Olgiati — răspunzând la această chestiune a aruncat o rază de lumină, introducând în Teologie doctrina filosofică despre existență și esență, cari în ființa supremă nu se deosebesc, Dumnezeu fiind însăși existența Sa — pe când în creaturi se deosebesc, în noi de pildă natura și actul de existență personală. Acum, cuvântul dumnezeesc a făcut să subsiste natura omenească, fără ca aceasta să fi avut lipsă de actul de existență creată, căci în Isus Hristos avem două naturi, omenească și dumnezească, în o singură persoană, — divină — deci o singură ființă în care nimic n'a fost creat. Considerând la lumina acestui principiu cele două naturi, înțelegem de ce Isus se numește „Fiul lui Dumnezeu” și „Fiul omului”; apoi considerând unitatea persoanei, concludem că acțiunile omenești ale lui Isus Hristos au o valoare dumnezească, pentru că sunt acțiunile persoanei dumnezeiești. Așa un gând, o durere, o vorbă, o rugăciune, etc.

Gândindu-se sfânta Gertruda, mistica benedictină, că Isus prin acestea ne-a răscumpărat, se închina profund până la pământ ori de câte ori auzia recitându-se cuvintele din Credeu: „Și s'a întrupat dela Spiritul Sfânt și din Maria Fecioară și s'a făcut om”.

Iar sfântul Ioan în orice manifestare a lui Isus vedea dumnezeirea Sa: „Și cuvântul trup s'a făcut, și s'a sălășluit întru noi și am văzut mărirea lui, ca mărirea unuia născut dela Tatăl plin de dar și de adevăr” (Ioan 1, 14).

Tot astfel sutașul și cei ce împreună cu el păziau pe Isus, văzând cutremurul și cele ce se făcuse au zis: „adevărat Fiul lui Dumnezeu era acesta” (Mat. 27, 54).

Cât de minunat se înfrățesc speculațiile sf. Toma cu rugăciunile dela Liturgia sf. Vasile, ce se celebrează și în ajunul nașterii: „Iară când a venit plinirea vremilor, ne-ai grăit prin însuși Fiul Tău, prin carele și veacurile ai făcut. Acesta fiind strălucirea mării tale, și chipul ipostasului tău, și ținând toate cu cuvântul puterii sale, nu răpire a scotit a fi întocmai cu tine, Dumnezeu Tatăl, ci Dumnezeu fiind, de mai înainte de veci, pe pământ s'a arătat, și din Fecioara sfântă întrupându-se, s'a micșorat pe sine, chip de rob luând, pe o formă făcându-se cu trupul smereniei noastre, ca să ne facă pe o formă cu chipul mării sale” (Rug.: Cu aceste fericite puteri).

Și iarăși: „carele este icoana bunătății tale, pecete întocmai chipului, întru dânsul

pe tine, pe însuși Tatăl, arătându-te Cuvânt viu, Dumnezeu adevărat, înțelepciune mai înainte de veci, vieță, sfințire, putere, lumina cea adevărată". (Cela ce dela tine însuși ești...).

Ar fi bine ca în activitatea noastră pastorală să ne alimentăm vieța spirituală din adevărurile dogmatice și din teologii pentru cari Hristos a fost inteligentă și voință, minte și inimă, abstract și concret, adevăr și bine, dogmă și morală, teologie și liturghie, frumos și virtute, ascetică și mistică, fiu a lui Dumnezeu și fiu al neamului, vesel și trist, batjocorit și binecuvântat, clevețit și lăudat, plin de activitate și de rugăciune, mort și viu, „lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, iar nu făcut“.

Onoare binemeritată. Universitatea Daciei Superioare a chemat în rândurile profesorilor săi, cu titlu de conferențiar definitiv, pe distinsul geograf și istoric, Păr. Dr. Ștefan Manciușea. În 1842 apărea în tiparnița Blajului prima carte românească de geografie: „Icoana pământului sau carte de geografie, Scrisă de Ion Rus, profesorul de Hronologie, Geografie și Istorie Universală în Liceul episcopesc din Blaj“ (în două tomuri). La centenarul acestei cărți e chemat la Alma Mater un distins dascăl de geografie al Blajului și un foarte apreciat cercetător al problemelor ardelenene.

De mai bine de două decenii profesorul Ștefan Manciușea scrie lucrări de geografie și de istorie. A făcut studii vaste asupra problemelor românești dela Granița de Vest. Buletinul Societății Regale Române de Geografie, Revue de Transylvanie, Revista Istorică și multe alte publicațiuni savante au pe paginile lor studii ale profesorului Manciușea. Era — și sperăm că va mai fi — și colaboratorul neobosit al tuturor publicațiilor blăjene, începând cu *Unirea* și *Blajul*, continuând cu *Cultura Creștină* și ajungând la colecțiile *Anuarelor școlilor noastre*. Pentru Blaj mai are meritul incontestabil de a fi desgropat din negura uitării oameni și fapte din cele

trecute vremuri. Cu o pasiune rară de îndrăgostit de cărți și de hrisoave a organizat și a studiat colecțiile foarte bogate ale Bibliotecii Centrale din Blaj. *Luceafărul*, *Gazeta Transilvaniei* și multe alte reviste ne vorbesc număr de număr despre munca lui de arhivar neobosit.

Modest, ca un adevărat iubitor al științei, Ștefan Manciușea a lucrat cu pasiune, ca și cărturarii Blajului de odinioară. Răposatul Nicolae Iorga îl aprecia mult. An de an prof. Manciușea conferenția la Universitatea Liberă dela Vălenii de Munte despre diverse probleme ardelenene. În 1938 l-am ascultat evocând ca nimeni altul vechea presă a Blajului, anterioară anului 1848. Conferența și la Blaj și la Sibiu și oriunde i-se da ocazia.

În sertarul său mai are multe lucrări importante, cari așteaptă să vadă lumina tiparului. Să pomenim un studiu mai mare asupra geografiei economice a Transilvaniei secolului al XVIII, o monografie a Mitropolitului Alexandru Șterca-Șuluțiu și poate și altele despre cari nu mi-a pomenit. În clipa plecării spre Alma Mater, îi urăm activitate rodnică, încununată cu cât mai multe volume de cercetări (I. E. N.)

Să ne organizăm!

— Din pastorală de Anul Nou a
I. P. S. Valeriu —

[...] De vre-o două sute de ani încoace, cel mai mare dușman al Bisericii noastre catolice, — care este simbolul ordinii, al cinstei și al moralei, — a fost și este societatea secretă „*Francmasoneria*“, care luptă din toate puterile și cu orice mijloace pentru distrugerea ordinii, cinstei și a moralei, și în special a bisericii catolice, care este păzitoarea credincioasă a acestor virtuți și prin urmare adversara și dușmana cea mai de temut a „*francmasoneriei*“, și din acest motiv, toate atacurile — fie directe, fie indirecte — sunt îndreptate împotriva ei.

Au încercat francmasonii să dărime și

să răstoarne dogmele catolice prin Enciclopedismul păgân francez, dar n'au reușit. Au încercat prin răsturnarea ordinii sociale, prin revoluții și chiar prin anarhie, dar nici așa nu le-a succedat, că biserica catolică nu se poate distruge fiindcă, amăsurat promisiunii Mântuitorului, „nici porțile iadului nu o vor birui“ (Mat. 16, 18). Ea își continuă misiunea primită dela Intemeietorul ei: Invață toate popoarele... (Mat. 28, 19).

Mai nou încearcă prin bolșevism și prin comunism, dar am văzut cum a dat greș în Ungaria, de unde i-a alungat soldatul român; și când credeau că pot să se întroneze în Italia a apărut Ducele și i-a alungat, tot așa au fost alungați și din Spania. Iar sub conducerea d-lui Mareșal Antonescu au fost alungați de bravii noștri soldați români din Nordul Bucovinei și din Basarabia. Iar în Rusia, care s'a arătat grădina rodnică a tot felul de buruieni veninoase și otrăvitoare a sufletului omenesc și a fost pregătită pentru a cucerii lumea cu armata roșie, va fi înfrânt prin războiul sfânt, prin armata puternică și disciplinată germană ajutată de armata română, și e silită să se retragă tot mai înspre răsărit, din fața trupelor noastre, cari cu vitejie fără seamăn înfruntă și sfidează mândria și răutatea celor „fără Dumnezeu“.

Să nu ne amăgim, crezând că prin desființarea „Lojelor“ din România, sau chiar din întreagă Europa, Francmasoneria a încetat de a mai exista. Francmasoneria există și acum și acționează febril pentru ajungerea scopului ei în toate statele din Europa, numai cât și-a schimbat doar haina, consemnul și lucrează ca totdeauna în secret. Ea acționează printre noi în haină creștină și națională, ascunzându-și intențiunile în fraze umflate, bombastice și în parte chiar creștinești, ca să se pară de cel mai desinteresat binevoitor al neamului.

Și în aceste vremuri grele prin care trece biserica noastră acum, când trupul ei e sfâșiat și rupt în două, când o mare parte din fiii sunt smulși dela sinul ei și puși sub stăpânire străină, iar altă parte din fiii noștri

FOIȚA „UNIRII“

Episcopia lui Teofil și Ulfila

„Legea Strămoșească“ (pag. 23) a omonimului meu dela Sibiu vine cu **afirmația categorică**:

„O controversă ivită între autorii ortodocși și cei uniți este episcopia lui Teofil, care a luat parte la primul sinod ecumenic din Nicea, și a lui Ulfila, care a fost arian și a răspândit creștinismul eretic între Goții. — Cei dintâi . . . susțin că acești episcopi au fost în Dacia Traiană și că ar fi fost primii episcopi ortodocși al căror șir nu s'a întrerupt până la unire. — Uniții . . . afirmă că atât Teofil cât și Ulfila ar fi fost episcopii Goților, având reședința nu în Dacia, ci în Crimeea“.

Răspund: 1. *Episcopia lui Teofil și Ulfila nu a fost în Crimeea*, fiindcă episcopii din Crimeea (Cherson și Bosfor) au avut titularii lor, între cari nu a fost Teofil și Ulfila.

2. *Episcopia lui Teofil și Ulfila nu a fost în Dacia Traiană*, la Goții Vizigoți, cari s'au încreștinat numai în 376 și anume cei de sub conducerea lui Frigidigern. Omonimul ar putea să dovedească că Teofil și Ulfila au fost în Dacia Traiană și să arate lista succesorilor până la Uaire?

3. *Episcopia lui Teofil și Ulfila a fost în sudul Dunării, la Goții Minori sau Maeso-goți*, cari au trecut Dunărea începând cu anul 238. Ceeace dovedesc:

— În 215 Goții sub regele Filimer au trecut Vistula și au ajuns la Marea Neagră.

— În 238 Goții au trecut Dunărea și au distrus Istriopolis (la nord de Tomis).

— În 241 Goții au fost bătuți de împăratul Gordian III (238-244).

— În 249 Goții sub regele Ostrogolha au cucerit Marcianopolis.

— În 251 Goții sub regele lor Kniwa au intrat în Moesia și au înfrânt rezistența Romanilor la Abrittus (la sud de Durostorum) unde a murit și împăratul Decius (249-251), iar Goții au cucerit Novae, Filipopolis, Nicopolis, Beroë, Tesalonicul, (vezi gotul Iordanes în „Despre originea și faptele Goților“ cap. 18).

— În 258, împărățind Valerian (253-260), Goții au cucerit Bosforul, Chersonul, Galația) Capadocia, Bitinia.

— În 262, împărățind Galienus (260-268) Goții au cucerit Hămus.

— În 267, Goții au cucerit Peloponesul, Epirul, Macedonia, Achaia.

Increștinarea lor o descrie Filostorg din Capadocia (365-425) în Istoria bisericii cartea II cap. 5, după ce explică că Sciții, Geții și Goții sunt tot una, astfel: „O mare mulțime de Sciți trecând Dunărea în timpul pe când Valerian și Galien conduceau imperiul, ei făcură însemnate stricăciuni în cea mai mare

parte a Europei și trecând apoi în Asia, ei luară în stăpânire Galația și Capadocia, făcură acolo o mulțime de prizonieri, între cari se aflau și clerici și se întoarseră în țările lor, încărcăți de prăzi neprețuite. Acești oameni pioși sfătuiră pe barbarii ce-i țineau în captivitate să se libereze ei de captivitatea diavolilor, să se lapede superstiției și să mărturisească credința cea adevărată. Străbunii lui Ulfila erau din numărul acestor persoane pioase și erau originari din Capadocia. Insa ei erau născuți în orașul Sadagoltina, aproape de orașul Parnas. Ulfila fu șeful persoanelor pioase cari ieșiseră din țara Goților și fu hirotonit primul lor episcop“. Se înțelege primul lor episcop arian, fiindcă Filostorg fiind arian, îl interesa istoria arianismului.

1. *Episcopul Teofil*. A fost predecesorul lui Ulfila (v. Socrat din Constantinopol † 440 în Istoria bisericii cartea II cap. 41): „Ulfila episcopul Goților consimți la această credință, deși primise mai înainte pe aceea din Nicea, după urmarea lui Teofil, predecesorul său, care asistase la acest sinod și iscălise ceea ce se hotărise acolo“.

2. *Episcopul Ulfila*. A fost succesorul lui Teofil (v. Socrat din Constantinopol † 440 în Istoria bisericii cartea II cap. 41): Istoricul Filostorg îl pune ca primul episcop al Goților. Aceasta se înțelege ca primul episcop arian, căci pe Filostorg arianul îl preocupă istoria arianismului. Filostorg scrie și despre *hirotonia lui Ulfila de episcop de către Eusebiu*

sângerează prin Caucaz, pe la Volga și Don, tocmai acum dușmanul cel vechiu crede că a sosit momentul să-i dea lovitura de grație.

Trăim vremuri de răsturnări, de refaceri, de schimbări și de înființări de lucruri noi. Lumea în care am trăit până acum se va schimba atât de mult, încât abia va mai putea fi cunoscută. Și schimbarea va începe îndată ce tunul va înceta. Legi noi se vor croi pentru State noi. Orânduiri noi în locul celor vechi. Și să nu fim atât de naivi, încât să credem că dușmanii bisericii noastre nu vor activa atunci, în haina care li-se va părea mai potrivită, și în numele principiului care va fi atunci la ordinea zilei; căci ei n'au scrupul nici principii, și nici alt scop decât a distruge biserica noastră: „semnul căruia se va grăi împotriva“ (Luca 2, 34).

Să ne organizăm, și bine organizați, cu trezvie să priveghem, ca loviturile francmasonilor noștri să nu ne aple nepregătiți, ci toți formând un întreg, vom putea respinge atacurile lor, oricât ar fi de înverșunate, și nu vor putea trece cu ușurință peste noi.

Nu trebuie să ne gândim la organizații noi, căci doară suntem organizați în Provincia Mitropolitană, Eparhii, Protopopiate și parohii, și în cadrele acestea avem Reuniunile pii, și toate înglobate în Asociația generală a românilor uniți, cunoscută sub numirea prescurtată de „A. G. R. U.“ Nu ne trebuiesc organizații noi, ci trebuie numai să dăm mai mult suflet și mai multă viață organizației existente“...

Binecuvântările Sfântului Părinte.

Întâiul gând al Congresului Agru-lui s'a îndreptat, în chip firesc, spre Vicarul lui Hristos, căruia i-a tălmăcit, într'o călduroasă telegramă omagială, sentimentele de credință și iubire ale Bisericii noastre.

Drept răspuns la aceste cuvinte filiale, I. P. S. Sa Valeriu Traian, administratorul apostolic al arhidiecezei, a primit următoarele rânduri telegrafice, semnate de Cardinalul secretar de Stat Maglione:

„Sfântul Părinte, foarte plăcut atins de expresia omagiului filial, trimite Excelenței Voastre, Președintelui și tuturor participanților la Congresul Românilor Uniți „AGRU“, augusta Sa bunăvoință, dorinți părintești de bine și largă binecuvântare apostolică. — Citta Vaticana, 12. XII. 1942.

Cardinal MAGLIONE

Scriitor român preamărind pe sărăcuțul din Assisi

După admirativele incantații ale Părintelui Gârleanu (Sf. Francisc din Assisi: poem liric) și maestrosul arc de triumf, sculptat în atât de sugestive basoreliefuli a d. D. Karnabatt (Sf. Francisc din Assisi și Spiritul franciscan), iată, că i se dedică Sfântului Francisc din Assisi încă câteva pagini alese, în literatura română, de către cunoscutul italianist Alexandru Marcu.

E vorba despre volumul „Aspecte italiene“ (schite, studii, amintiri) apărut nu de mult, în editura „Cugetarea“, volum în care autorul consacră șase foi Sfântului Francisc din Assisi și alte șase Sfintei Clara din Assisi.

Desigur că din volumul „Aspecte italiene“ al dlui Marcu, nu putea lipsi măcar o singură aruncătură de ochiu și spre acest mistic regenerator al creștinismului din Veacul de Mijloc, însă cu și mai mare siguranță se poate afirma că, în România, numai un Alexandru Marcu putea vorbi cu atâta temei și înțelegere despre Sf. Francisc din Assisi și arta vremii sale.

„Sfântul Francisc, spune Dumnealui, era un profund mistic, manifestând practic cel mai nemilos dispreț față de trupul hărăzit macerației“. [...] „Un mistic care a propovăduit nu mai puțin: doctrina bunătații, a iubirii alinătoare și mântuitoare“. Mistic și ascet care deși îmbrăcat cu ciliciu de șirac a rămas și pe mai departe frate bun cu întreaga natură, „promovând acel simț al realității înconjurătoare, care va schimba din temelie

gândul despre artă al meșterilor și cărturarilor italieni, spre a da puțința lui Giotto să înlăture tradiția rigidității bizantine, unui Dante să înalțe din abstracția moartă a simbolurilor medievale acel măreț poem al realității sufletești care este Divina Comedie“ (pag. 84).

În continuare, autorul volumului „Aspecte italiene“ îl prezintă pe Sf. Francisc nu numai ca pe un inovator în artă, ci și ca pe un poet, în adevăratul înțeles al cuvântului. Și o afirmă aceasta, bazându-se nu pe I. Fioretti, „legendara biografie hagiografică a „Sărăcuțului“ ci pe acele Laudes creaturarum, operă autentică a Sfântului“.

Ca un „inițiator al unei doctrine prin definiție sentimentală și lirică Francisc [...] „atunci când își va fi simțit sufletul prea plin de poezie“, a compus acele minunate „Laude a creaturilor“, fără să țină seamă de „tirania tradiției latiniste“ și spunându-i unei poezii italiene, de pe vremea aceea, robită de maniera provensală artificioasă și complicată „o poezie primitivă, sinceră, naivă, izvorâtă dintr'un plus sufletesc, în apropiere nemijlocită de natură“ [...] Și așa Francisc va fi fost poet, numai pentru că a iubit prea mult natura. A iubit și a cântat lanurile, viile, izvoarele, grădinile, focul, vântul, — ca să le roage să se păstreze curate, să facă cinste Dumnezeirii din care au purces“.

Ajuns „poet în chip spontan, inconștient, ca poporul“ Sf. Francisc, se feria de literatură, de artă și chiar și pe discipolii săi îi îndemna să lucreze numai pentru a-și putea susține zilele și să nu facă nimic ce n'ar fi folositor pentru viața de veci. Dar, tocmai această invitație la ascetism pe care franciscanismul a împletit-o cu apropierea și dragostea față de natură „a reîmprospătat arta plastică, și a dat un nebănuit imbold literaturii, trezind acel simț al realității și al observației directe care caracterizează arta lui Giotto și a lui Dante Alighieri“ (pag. 90).

Învățăceii Sfântului Francisc însă, nu toți au înțeles și tălmăcit îndemnul la ascetism la fel, de aci despărțirea lor în două tabere: Spiritualiștii, cei ce pare că dispre-

(340-341 la Constantinopol) arian, în timpul împăratului Constanțiu (337-361). — Gotul Iordanes, care scrie în 551: „Despre originea și faptele Goților“, în cap. 51 n. 267 scrie: „Erau și alți Goți, cari se zic *Minori*, popor imens cu episcopul și primatul lor, *Vulfila*, de care se zice că le-a inventat și literele. El locuiește și azi în *Moesia*, în regiunea *Nicopol*“. Filostorg (în loc. cit.) urmează: „Fiind trimis de regele Goților în ambasadă la împăratul *Constanțiu*, de care atârnau atunci - ai multe din aceste popoare, el fu sfințit episcop de Eusebiu și de alți episcopi. El avu o îngrijire deosebită de Goții, cari erau supuși conducerii sale, inventă litere speciale pentru dânșii, traduse sfânta Scriptură în limba lor, afară de cărțile împăraților. Căci, fiindcă ele nu conțineau decât războaie, el crezuse că ele nu erau proprii unor popoare cari se dedicau dela sine cu prea multă ardoare la exercițiul armelor. Și e sigur că aceste cărți au o mare putere spre a îndemna popoarele la războiu, pentru că e convins de autoritatea lor și de adevărul cultului ce ele învață. Împăratul așeză pe acești străini în *Moesia* și făcu mari onoruri lui *Ulfila*“.

Deci reședința lui *Ulfila* (după Filostorg și Iordanes) a fost în *Moesia*.

În 359 *Ulfila* a fost la un conciliu arian în Constantinopol, precum scrie Socrat († 440) în Istoria bisericii, cartea II, cap. 41 la anul 359: „*Ulfila* episcopul Goților consimți la această credință, deși primise mai înainte pe

aceea din Nicea, după urmarea lui Teofil, predecesorul său, care asistase la acest sinod și iscălise ceea ce se hotărîse acolo“. — Iar Sozomen din Constantinopol († 490), în Istoria bisericii, cartea IV cap 24, la anul 359 scrie că: „*Ulfila* episcopul Goților“ era între episcopii cari au aprobat în Conciliul din Constantinopol formula ariană dela Rimini.

A doua așezare a Goților în sudul Dunării, 376, sub *Fridigern* și *Atanaric*. Sozomen († 490) în Ist. bis. c. VII cap. 37 a. 376 sub titlul „Goții îmbrățișează religia creștină și urmează răstăcirile lui Arie“, scrie că în 376 Hunii au venit peste Goți. Goții au trimis solie la împăraiul Valens, care era în Antiochia, să i primească în imperiu ca federați. Șeful ambasadei a fost *Ulfila* episcopul. El a obținut Tracia pentru Goți. Ei s'au certat și s'au despărțit în două tabere: sub *Fridigern* și *Atanaric*. Între *Fridigern* și *Atanaric* a fost luptă. *Fridigern* fiind învins a cerut ajutor dela Valens și a învins pe *Atanaric*. Ca recunoștință *Fridigern* s'a făcut creștin arian. Că *Ulfila* ar fi rămas catolic până în 376, deși a participat la conciliul arian din 359. În 376 când a mers la Constantinopol pentru a cere azil pentru Goții din Nordul Dunării, episcopii arieni din Constantinopol l-au sfătuit să se facă arian, ca împăratul să fie mai bine dispus la primirea cererii lui. El a promis și apoi a mers la Antiochia unde era Valens.

Atanaric a rămas păgân și a persecutat pe Goții creștini arieni.

Goții s'au împăcat între ei și au jefuit Tracia. Valens auzind cum s'a înșelat cu Goții, a plecat dela Antiochia la Constantinopol.

În c. 40 Sozomen descrie lupta lui Valens cu Goții și moartea lui în luptă. Vezi și Socrat c. 4 cap. 33-35 și Teodoret († 458) Ist. bis. c. 4 cap. 33 și A. Iordanes cap. 25.

Arianul Auxențiu de Durostor în „Despre viața, credința și moartea lui *Ulfila*“ scrie că *Ulfila* a murit în 383 în Constantinopol, unde a mers pentru Conciliu. Auxențiu dă și o formulă ariană semnată: „Eu *Ulfila*, episcop și confesor, totdeauna am crezut așa“.

Sozomen și Socrat la a. 380 dau urmaș lui *Ulfila* pe *Selenas*.

3. *Episcopul Selenas*. A urmat lui *Ulfila*, precum scrie Sozomen în Ist. bis. VII. 17, la anul 380, referindu-se la desbinarea arienilor, dintre cari unii „Goți fiindcă *Selenas*, episcopul acestei națiuni îi aproba. Aceste popoare urmau bucuroase dogmele episcopului lor, care urmasa lui *Ulfila*, al cărui secretar fusese mai înainte“. Socrat în Ist. bis. c. 5 cap. 23 referindu-se la desbinarea arienilor, scrie: „*Selenas*, episcopul Goților, care era născut din-tată got și mamă frigană și care predica în ambele limbi, era de aceeaș părere“, adică a arianului Manu.

Visigoții în Italia (401-415). Alaric a condus pe Goții Visigoți din sudul Dunării în Italia în 401. În 402-403 a fost bătut de Stilicon la Pollenza și Verona. Din 403-408 a stat în *Moesia*. În 408 a asediat Roma și a

„au căutat să țină seamă de progresele culturale și artistice“.

Frații Conventuali, în frunte cu Elia au clădit la Assisi deasupra stâncii unde îngropară rămășițele pământești ale Sfântului, o biserică (biserică inferioară dintre cele trei biserici suprapuse, de astăzi).

Basilica aceasta, din Assisi, a ajuns leagănul unei adevărate renașteri în artă acolo își lucră afrescurilor; întâi Giunta din Pisa, și apoi cei mai mari artiști ai timpului: Ciambue, Cavalini, Giotto și Simone Martini.

Am făcut o adevărată înălțare, aproape numai de citate luate din paginile scrise de d. Al. Marcu, despre Sf. Francisc, în volumul „Aspecte italiene“ pentru a arăta cu o fidelitate cât de mare posibilă, considerațiile înalte și juste pe care Dumnezeu le face asupra „Sărăcuțului“ și arta vremii sale,

Și pentru ca în același timp să arăt implicat că în celelalte subiecte cari se tratează în volumul acesta, dacă nu sunt tot atât de importante, sunt cel puțin tot atât de fericit tratate, Așa de exemplu ne mai vorbește d. Marcu în „Aspecte italiene“ și despre „Sf. Clara din Assisi“, „Sf. Caterina din Siena, Iacopone din Todi Lazzaro Spallanzani, Leopardi, Galileu“, și atâția alții.

Petru Anca

† Canonicul Grigore Pop

Preasf. Iuliu al Gherlei și Clujului și-a prohodit nu de mult pe nestorul Capitlului său Catedral, pe Canonicul Grigore, cândva Pop.

Adormitul în Domnul a fost una din figurile proeminente ale eparhiei gherlene. S'a născut la Babța, (Sălaj) în 28 Iulie 1859, din familie preoțească, Excelent cleric și președinte al soc. literare seminariale „Alexi-Șincal“, s'a hirotonit în 1882. După aceea a ostenit în via Domnului ca admin. parohial în Acăș, mai apoi ca paroh. protopop districtual în Unimăt, distingându-se ca om al faptei

părăsit-o după ce a fost bine plătit. În 409 a asediat a doua oară Roma, făcând împărat pe Atallus Priscus (prefectul orașului), lipsindu-l de împărăție îndată. În 410 era stăpân pe Roma.

4. *Episcopul Sigesarie.* A urmat lui Selenas. A însoțit armata lui Alarie în Italia. În 409 Priscus Atallus, împăratul Romei „primise botezul din mâna lui Sigesarie, episcopul Goților“ (v. Sozomen IX, 9). — În 415 era în Barcelona căutând pe rii lui Atanul (412—415), ucis de Sigerie. Sigerie a luat pe cei șase copii ai lui Atanul din brațele episcopului Sigesarie și i-a ucis (v. Olympiodor † 425, Fragmente, la anul 415). Sigerie a fost conducătorul vizigoților numai 7 zile și i-a urmat Valia (415—419).

Vizigoții în Galia (415—507). În 415 Valia (415—419) a condus pe Vizigoți în Galia, unde a întemeiat regatul vizigot (415—507) cu capitala în Toulouse. Intre toți regii vizigoți în Galia, Enric (466—485) a persecutat mai mult pe catolici. În Toulouse, d. pă episcopul catolic Exuperiu (405—415) ceilalți episcopi până la Heracliu (507—511) au fost vizigoți arieni.

Vizigoții în Spania (507—711). În 507 Gesalic (507—511) a condus pe Vizigoți în Spania, unde a întemeiat regatul vizigot (507—711) cu capitala în Toledo, unde au fost o serie de episcopi vizigoți arieni până la 589 și altă serie de episcopi vizigoți catolici după 589. Intre regii vizigoți din Spania, cel care a persecutat mai mult pe catolici, a fost

mai mult decât al vorbei. (Intre altele a clădit două școale confesionale impunătoare).

Numirea de canonic l-a prins în parohie, la 18 August 1910. Vreme de unsprezece ani după aceea a fost apoi rector seminarial, dovedindu-se și în această slujbă om al datoriei, priceput și devotat. — Facă-i Dumnezeu parte cu cei aleși ai săi!

Știri mărunte

Să ne întoarcem la ordine și liniște! De praznicul Nașterii Domnului, Vicarul lui Hristos s'a adresat lumii întregi cu un mișcător cuvânt părințesc. În acest cuvânt al său, Sf. Părinte a stăruit — după cum remarcă agenția „Rador“ — asupra necesității întoarcerii la ordine, și liniște, în spiritul creștin care nu tinde să domine ci să servească. Pentru această întoarcere este nevoie mai ales de o reformă de ordine juridică, inspirată de spiritul creștin, în locul principiilor pozitivistice. Liniștea nu este în contradicție cu activitatea, dar este zadarnic a se obosi, dacă nu există puțința de a se odihni în Domnul și în legile sale eterne. Papa a mai cerut, între altele, ca munca să fie privită cu dreptate. După ce a amintit ostilitatea Bisericii față de marxism, Papa a cerut ca lucrătorul să fie înțeles în aspirațiile sale, în speranțele sale și să i se redea demnitatea sa de om și drepturile sale la bunurile lumești. Mesagiul a mai arătat că trebuie înlăturate obstacolele intelectuale juridice care despart națiunile unele de altele și lumea de Dumnezeu. A urat apoi ca steaua din Bethlehem să poată străluci din nou, vestind zori mai fericite pentru lumea întreagă. — De încheiere a dat binecuvântarea sa apostolică Urbi et Orbi.

Prezentarea Sf. Icoane la Palatul Regal. Amăsurat unei tradiții străvechi, I. P. S. Patriarh Nicodim a prezentat și anul acesta, în ajunul Crăciunului, la Palatul Regal, sfânta Icoană a Nașterii Mântuitorului. Cu acest prilej, rostind și un cuvânt ocazional, Patriarhul a dăruit Suveranului, în prezența Maj. Sale Regina-Mamă și a întregii Curți Regale, o minunată placă de aur cu briliante, lucrată în Florența, și înfățișând Crucea Biruitoare. A răspuns Maj. Sa Regele, apăsând pe cuvântul că în acest războiu poporul român „potrivit învățaturii creștine, la ură nu răspunde cu ură, dar rămâne hotărât să-și apere până la capăt drepturile sale sfinte“. — După aceea, tot în sobor de preoți,

Leovigild (569—586). În 579 Hermenegild, primul fiu al lui Leovigild s'a căsătorit cu catolica Ingonda (fiica lui Sigebert I cu Brunchant). Solswinta, soția lui Leovigild, a încercat s'o convertească la arianism. Nereușind, e vorba, a bătut-o în mod barbar. Hermenegild și-a luat soția și a mers în Sevilla, unde sf. Leandro l-a instruit, l-a botezat și a devenit apărătorul catolicilor contra tatălui său arian.

În 582 Leovigild a asediat Sevilla, care a durat doi ani.

În 584 Sevilla a căzut, Hermenegild a fugit în Cordova, iar soția sa la Constantinopol unde a născut pe Athanagild. Hermenegild în Cordova s'a ascuns în o biserică, de unde l-a scos cu înșelăciune Leovigild și l-a exilat în Valentia, apoi în Taragona unde i-s'a tăiat capul de soldatul Sisebert în 13 April 585, refuzând să părăsească catolicismul.

În 586 a murit și Leovigild și cu el s'a sfârșit persecuția ariană.

În 587 Recared, regele vizigoților (585 până la 601) al doilea fiu al lui Leovigild, a devenit catolic, prin opera episcopului Leandro de Sevilla (584—701).

În 589 la conciliul de Toledo au participat episcopii vizigoți arieni: Ugnas de Barcelona; Ubiligisdo de Valentia; Murilo de . . . Sunnilo de Visco; Gandingo de Pamplona; Bechilo de Alicante; Arvito de Emerita; Froiscolo de Tortosa; trecând și ei la catolicism. Astfel s'a sfârșit arianismul vizigoților.

Dr. I. Stanciu-Craiova

Sanctitatea Sa a dus sf. Icoană și la Conducătorul Statului, d. Mareșal Antonescu, înmânând și acestuia o prețioasă Cruce Biruitoare, făurită de maeștri aleși tot la Florența. La cuvântul omagial al Patriarhului a răspuns, foarte înduioșat și foarte creștinește, Mareșalul.

Locale. Vineria ce vine, de Anul Nou, va predica în catedrală I. P. S. Valeriu Traian Frențiu, episcop de Oradea și Admin. Apostolic al arhidiecezei de Alba Iulia-Făgăraș.

Misiuni populare. Cuvioșia Sa P. Iosif Bal, bazilian dela Obreja a ținut la Ighiu, unde păstorește păr. Iubaș, sfinte misiuni populare în zilele de 20-29 Noemvrie a. c. S'au apropiat de Ss. Taine 262 persoane. — Acelaș Părinte Misionar a săvârșit aceeaș apostolie la Copăcel, începând cu ziua de 12, până în 20 Dec. a. c. S'au mărturisit și cuminecat 859 de credincioși. La slujba de încheiere și la primirea alor 72 de membre în Reuniunea Mariană au asistat șapte preoți, între cari erau și păr. Ioan Ivan, vicarul dela Făgăraș și păr. Dumitru Sălăgeanu, preotul local. — Lăudat fie Domnul pentru toate!

Generositățile române. Ca să vină într'ajutor populației nevoiașe a Athenei, Guvernul român a dăruit acestei populații o sută vagoane de cereale, iar orașului Salonic alte zece vagoane. Și, întinzând o mână de românească bunătate unei țări greu încercate, România, în înțelegere cu guvernele din Roma și Berlin, va mai trimite Greciei trei sute de vagoane de cereale.

Onorații Purtători ai Oficiilor Parohiale sunt rugați, să binevoiască a încunoștința pe cetitorii „Unirei Poporului“ că, nesosind nici până astăzi hârtia de ziar comandată din vară, apariția numărului întâiu din 1943 al „Unirei Poporului“ va suferi oarecare întârziere. Totdeodată sunt rugați a le arăta că numai gazetele din Blaj sunt batjocorite în forma aceasta și că s'au luat toate măsurile ca cel puțin pe viitor să fim scutiți de atâta șicană. Hârtia pentru calendar, dosită de 15 zile în gara Coșlar, am aflat-o în sfârșit și a și sosit la tipografie, așa că în curând va apărea totuși „Calendarul dela Blaj“. — Redacția și Administrația gazetei „Unirea Poporului“.

Telefonul „Unirii“

Oficiul parohial Sanovița. Confirmăm primirea abonamentului pe 1942.

Iancu, Zlatia. Am primit abonamentul pe 1941 și 1942.

Pop, Brad. Am primit abonamentul pe 1942 pentru domni Dr. Meseșan și N. Timbuș.

I. P. Veșel. Am primit 1000 Lei. Achitat până la 31 XII 1942.

Chintoan, Cugir. Am primit 500 Lei. Vă mulțumim.

Boeriu, Lechința. Am primit 1000 Lei în contul abonamentului pe 1943. Vă mulțumim pentru suprasolvire.

Grecu, Deva. Am primit abonamentul pe 1943.

Am primit abonamentul pe 1942: Dr. Cionca, Rădăuți; Soare Popescu, Boldu; Congreg. surorilor Mediaș; Heljon, Lupeni; Sf. Mănăstire Prislop; Hinsu, Negru; Oficiul parohial Zgribești; Parohia Valea lui Darie; Bone Beiuș; Dr. Nemeș Baia de Criș; A Rusca Baia de Criș; Pop Baia de Criș.

Dr. Petean, Mociu. Confirmăm primirea abonamentului pe 1943.

Oficiul parohial Zebel. Primit 450, abonament pe 1941 și 1942.

Podani Copăceni. Am primit abonamentul pe 1942 și 1943. Adresa am corectat-o.

Adânc îndurerăți, Dna Dora Dr. Poruțiu și Dr. Zeno Poruțiu exprimă și pe această cale călduroase mulțumiri tuturor inimilor nobile cari, prin cuvinte de mângâiere și prin prezența la înmormântare, s'au grăbit a alina marea durere a pierderii iubitelor lor Dr. Valentin Poruțiu, pe care nu-l vor uita în veci.

AVIZ

Liceul Teoretic de fete „Sfânta Ecaterina“ Blaj, anunță că dorește să cumpere 9 vagoane de fag cl. I. — Furnizorii se vor adresa cu oferte închise la Direcțiunea Liceului până la data de 15 Ianuarie 1943.

DIRECȚIUNEA